

JOHN LOGAN

KIRMIZI

Kırmızı, ilk defa, Londra'daki Donmar Warehouse'ta, 3 Aralık 2009'da, aşağıdaki kadro tarafından sahnelenmiştir:

ROTHKO: Alfred Molina

KEN: Eddie Redmayne

Yöneten: Michael Grandage

Tasarım: Cristopher Oram

Işık tasarım: Neil Austin

Beste ve ses tasarım: Adam Cork

Kırmızı , Broadway'de ilk defa, New York, Golden Theatre'da , 11 Mart 2010'da aşağıdaki kadro tarafından sahnelenmiştir.

ROTHKO: Alfred Molina

KEN: Eddie Redmayne

ÖĞRENCİ ROTHKO: Stephen Rowe

ÖĞRENCİ KEN: Gabriel Ebert

Yöneten: Michael Grandage

Sahne ve kostüm tasarım: Cristopher Oram

Işık tasarım: Neil Austin

Beste ve ses tasarım: Adam Cork

New York Prodükörleri:

Arielle Tepper Madover

Stephanie p. McClelland

Matthew Byam Shaw

Neal Street

Fox Theatricals

Ruth Hendel/Barbara Whitman

Philipp Hagemann/ Murray Rosenthal

The Donmar Warehouse.

Karakterler

MARK ROTHKO

Amerikalı Ressam, 50'lerinde, belki daha yaşlı

KEN:

Yeni asistanı, 20'lerinde.

HİKAYENİN GEÇTİĞİ YER

Rothko'nun stüdyosu. 222 Bowery, New York. 1958-1959 yılları.

Rothko'nun stüdyosu eski bir spor salonudur. Parke zeminde, koyu kırmızı tonlarında sıçrayan boylarla lekeler oluşmuştur. Darmadağınık bir tezgahın üzerinde boya kovaları, tiner ya da petrol yağı kutuları, yapıştırıcı tüpleri, viski şişeleri, boya fırçalarıyla dolu teneke kutular, taşınabilir bir ocak ve bir telefon vardır. Başka bir yerde bir plak karmaşası içinde bir gramofon durmaktadır.

Karakterlerin kıyafetlerini değiştirdikleri sofaya açılan ve stüdyoya girip çıkmak için kullandıkları bir kapı.

En önemlisi, etrafta Rothko'nun Seagram için yaptığı harika duvar resimlerinden örnekler odanın farklı yerlerine istiflenmiş ve sergilenmiş. Rothko'nun resimleri indirip kaldırmak, yerlerini değiştirmek ve sergilemek için kullandığı bir makara sistemi vardır. Resimler oyun süresince her sahne için yeni den düzenlenebilirler.

Ayrıca Rothko'nun oyun süresince üzerinde çalıştığı, seyircilerin hemen önünde asılı olduğu varsayılan hayali bir çalışma vardır.

Tercihen tüm bu mekan soyut olarak da alınabilir.

BİRİNCİ SAHNE

*ROTHKO ayakta gözlerini dikmiş karşıya, doğrudan seyirciye bakmaktadır.
(Aslında Seagram için yaptığı duvar resimlerinden biri üzerinde çalışmaktadır.)*

Ara

ROTHKO bir sigara yakar, üzerinde eskimiş, üstüne oturmayan, boya ve yapıştırıcı bulaşmış, lekeli bir kuyafet vardır ve kalın çerçeveli bir gözlük takmıştır.

Gramofonda insanı düşünmeye sevk eden bir müzik çalmaktadır. ROTHKO sigarasından bir duman alır.

Ara.

Sahnenin dışından, açılıp kapanan bir kapı sesi gelir.

KEN, 20 li yaşlarının başında geç bir erkek, gergin bir şekilde içeri girer. Üzerinde takım elbise ve kravat vardı. Stüdyoya ilk gelişidir. Etrafına bakınır.

Konuşmak üzeredir.

ROTHKO konuşmaması için bir hareket yapar. Bir el hareketiyle yanına çağırır. KEN

ROTHKO' nun yanına gider, yanında ayakta durur. ROTHKO, ortadaki resmi, seyirciyi, işaret ederek

ROTHKO: Ne görüyorsun?

KEN Cevap vermek üzereyken...

ROTHKO: Dur. Daha yakına git. Yaklaşman lazım. Bırak nabzı atsın. Bırak sana tesir etsin. Bırak seni kollarına sarsın, seni kucaklasın, tasavvurunu öyle bir doldursun ki başka hiç bir şey olmasın, olmamış ve olmayacak olsun. Bırak resim işini yapsın. Ama sen de yardım et. Allah aşkına aranızda anlaşın işte. Biraz öne doğru eğil, içine doğru. Birleş onunla. Şimdi söyle ne görüyorsun. Dur dur dur!

Aceleci bir şekilde ışığın şiddetini azaltır sonra KEN'e döner.

ROTHKO: Şimdi, ne görüyorsun? Spesifik bir şey söyle . Yok. Kesin bir şey söyle ama duyarlı ol. Anladın mı. Zarif ol. İnsan ol. Başka bir şey demiyorum. Hayatında bir kerecik insan ol. Bu resimler merhameti hak ediyor, onu seyreden hassas birinin gözlerinde ya yaşayacaklar ya da ölecekler. Ancak onları anlayacak biri çıkarsa canlanabilirler. Bu yüzden yaratıldılar. Bu yüzden hak ediyorlar. Şimdi... Ne görüyorsun?

Duraksama

KEN: Kırmızı.

ROTHKO: Tamam ama sevdin mi?

KEN: Eee...

ROTHKO: Konuş.

KEN: Evet.

ROTHKO: Tabi sevdin ulan. Bir de sevmeyecektin. Şimdi herkes her şeyi seviyor. Televizyonu seviyorlar, gramofonu seviyorlar, gazozu, şampuanı, çubuk krakeri, Her şey başka bir şey oldu, hepsi de güzel , harika sevimli. Her şey günlük güneşlik. Muhakeme yeteneğine ne oldu? Sevdiğim şeyle saygı duyduğum şeyi ayıran hükme ne oldu? Buna değer dediğim, şunda...beni dinle... mana...

ROTHKO Döner ve ışıkları tekrar açar, bir önceki duruma göre daha düşüktür yine de, gramofonu kapatır ve devam eder.

ROTHKO: Ben dinazor muyum? Tabi ben dinazorum, böyle çalıların arasından şu ibne ölse de sıra bize gelse diyen sizin gibi memelilerin havasını suyunu çalıyorum. Belki de sizin kuşağın anlamadığı bir dil konuşuyorum. Ama bu öyle bir kuşak ki hiç bir yola baş koymamış . Ciddiyete,manaya, mücadele etmiş, bir şeyler başarmış insanların, bak ne diyorum, kendini adanmış insanların izinden gitmeye tenezzül etmemiş, mesela Rembrant, Mesela Turner, mesela Mikalenjelo ya da Matisse. Mesela tabi ki de Rothko.

KEN'e gözlerini diker, meydan okuyarak.

ROTHKO: Sen bir yola baş koydun mu?

KEN: Evet.

ROTHKO:Neye? Hangi yola baş koydun ?

KEN: Ben... ressam olmak istiyorum ...yani...galiba...resim yapmaya...

ROTHKO: O zaman bu kıyafetler olmaz. Burada çalışıyoruz. Git ceketini as dışarı. Çok teşekkür ederim, bayramlıklarını giymişsin beni etkilemek için, çok dokundu, içim cız etti ama olmamış. Burada sıkı çalışıyoruz, burası çaylı börekli limonatalı aile çay bahçesi değil ki anasını satayım. Git as ceketini dışarı.

KEN üzerini değiştirmek için kapıdan sahnenin dışındaki hole çıkar. Geri geldiğinde ceketini ve kravatını çıkarmış, gömleğinin kollarını sıvamıştır.

ROTHKO: Sındey burada bana ne lazım söyledi mi?

KEN:Evet.

ROTHKO bir şeylerle uğraşır, fırçaları düzenler tuvaleri ayarlar vs.

ROTHKO: Her sabah saat 9 da geliyoruz, saat 5' e kadar çalışıyoruz. Bankacılar gibi. Tuvaleri germeme, boya ları karıştırmamama, fırçaları temizlememe, resimleri taşımama bir de taban rengini atmama yardım edeceksin ki bu resim yapmak anlamına gelmez. Yani hemen havalara girersen anında kapının önündesin. Yemektir, sigaradır ya da ben ne istersem, ne kadar saçma, ne kadar zahmetli ne kadar küçük düşürücü olursa olsun alacaksın. İşine gelirse. Beğenmediysen hemen git. Cevap ver, evet mi hayır mı?

KEN: Evet.

ROTHKO: Şunu da anla. Ben senin hahamın değilim, baban değilim, deli doktorun değilim, arkadaşın değilim , hocan da değilim, senin patronunum. Anladın?

KEN: Evet.

ROTHKO: Asistanım olarak burada bir çok şey göreceksin dahice şeyler. Ama burada kalacak bunlar. Kimseye bir şey anlatmayacaksın. Düşmanlarım yok zannetme çünkü var ve sadece diğer ressam ları, galeri sahiplerini, müze küratörlerini ya da o orospu çocuğu eleştirmenleri da kastetmiyorum, o pusuya yatmış, nemrut , benden ve çalışmalarım dan nefret eden sanat sevicileri de var . Çünkü kalpleri yok, sabırları yok, düşünme, anlama kapasiteleri yok. Çünkü insan değiller. Konuşmuştuk hani. Hatırladın mı?

KEN: Evet.

ROTHKO: Şimdi bir dizi duvar resmi yapıyorum. (*Etrafını gösterir*) Otuz kırk tane falan yapıp en iyilerini seçeceğim. Armonik olacak, füğ gibi. Sen astar atmama yardım edeceksin. Sonra biraz boyayacağım, sonra bakacağım, sonra biraz daha boyayacağım, çok fazla katman olacak, bir biri arkasına, sırlamak gibi, yavaşça resim oluşacak, pentimento gibi, tamamlana kadar ışığın tecelli etmesine izin vereceğim.

KEN: Tamamlandığını nasıl anlayacaksın?

ROTHKO: Her fırça darbesinde bir trajedi vardır.

KEN: Hmm.

ROTHKO: Siktir et. Gel iki tek atalım.

İki bardak viski koyar. Birini KEN'e verir

İçerler fakat KEN bu kadar erken saatte içmeye alışık değildir.

Duraksama.

ROTHKO KEN' e dik dik bakar. (Sınava çeker gibi)

ROTHKO: Cevap ver bakalım. Ama düşünme, aklına gelen ilk şeyi söyle. Bilgiçlik yapma.

KEN: Tamam.

ROTHKO: Hazır mısın?

KEN: Hı hı.

ROTHKO: En sevdiğin ressam?

KEN: Jackson Pollock.

ROTHKO: (Kırılmış) Hmm...

KEN: Özür dilerim.

ROTHKO: Yo yo.

KEN: Bir daha sorun.

ROTHKO: Yok.

KEN: Hadi lütfen.

ROTHKO: Yok, gerek yok, saçma zaten.

KEN: Hadi bir daha sorun.

ROTHKO: En sevdiğin ressam?

KEN: Picasso. (Güler.)

ROTHKO gülmez.

KEN'e ters ters bakar, KEN'in gülmesi içine kaçır

ROTHKO sinirli sinir dolaşır.

ROTHKO: Pollock tabi. Hep Pollock. Yanlış anlama, büyük ressamdı. Beraber ortaya çıktık. İyi tanırdım.

KEN: Nasıl biriydi?

ROTHKO: Nietzsche okudun mu?

KEN: Ne?

ROTHKO: Hiç Nietzsche okudun mu? Tragedya'nın Doğuşu?

KEN: Okumadım

ROTHKO: Bir de sanatçuyım diye geziyor musun? Bunu okumadan Pollock'u tartışamazsın. Bunu okumadan hiç bir şeyi tartışamazsın. Size ne öğrettiler güzel sanatlarda?

KEN: Ben..

ROTHKO: Freud okudun mu?

KEN: Hayır.

ROTHKO: Jung?

KEN: Şey..

ROTHKO: Byron? Wordsworth? Aiskhylos? Turgenyev? Sofokles? Schopenhauer? Shakespeare? Hamlet? En azından Hamlet, Allah'ım lütfen! Hamlet'ten bir replik söyle. Hemen.

KEN: Olmak ya da olmamak. İşte bütün mesele bu.

ROTHKO: Bütün mesele bu mu?

KEN: Bilmiyorum.

ROTHKO: Öğrenecek çok şey var genç. Felsefe, teoloji, edebiyat, şiir, tiyatro, tarih, arkeoloji, antropoloji, mitoloji, müzik. Bunlar da fırça ve boya kadar lazım sana. Medeni olana kadar sanatçı olamazsın. Öğrenmeden de medeni olamazsın. Medeni olmak demek, sanatının ve dünyanın sürekliliğinde nereye ait olduğunu bilmek demektir. Geçmişini alt edebilmek için geçmişini bilmek gerekir.

KEN: Hocam olmayacaksınız zannetmiştim.

ROTHKO: Seninle sanattan konuşuyorum, daha ne istiyorsun?

ROTHKO uzaklaşır.

Bir ara.

ROTHKO: Nasıl hissediyorsun?

KEN: Nasıl mı hissediyorum?

ROTHKO etraftaki kocaman duvar resimlerini gösterir.

ROTHKO: Nasıl hissettiriyorlar sana?

KEN: Bir dakika.

KEN odanın ortasına yürür, bütün resimleri inceler.

ROTHKO: Eee?

KEN: Bir dakika.

Bir ara.

KEN: Huzursuz.

ROTHKO: Ve?

KEN: Düşündürücü.

ROTHKO: Ve?

KEN: Eee. Üzgün.

ROTHKO: Trajik?

KEN: Evet.

ROTHKO: Hepsi bir restoran için.

KEN:Ne?

ROTHKO: Restoran için yaptım.

ROTHKO *Gülümser. Hoşuna gitmişir.*

ROTHKO: Yani Philip Johnson aradığında kendi işime bakıyorum . Tanıyor musun kendisini, dünyaca ünlü mimar ?

KEN: Şahsen tanımıyorum.

ROTHKO: Tabi ki şahsen tanımıyorsun. Hiç kimseyi şahsen tanımıyorsun. Lafımı bölme. Philip Johnson beni aradı. Park caddesindeki, şu yeni Seagram Binasını tasarlıyormuş o ve Mies van der Rohe. Efsunlu isimler değil mi. İkisi de kendi alanlarının ilahı. Devrimciler. Şimdiye kadar görülmemiş bir bir bina tasarlıyorlar. Yalnızca bu şehirdeki değil, tüm dünyadaki insanların altın ihtiraslarını yansıtacak bir bina. Bu binada Dört Mevsim adında bir restoran olacak. Vivaldi gibi. Ve bu restoranın duvarlarında....

Etrafını gösterir.

Bir ara.

ROTHKO: (*Gururlu*) 35 bin dolar ödüyorlar. Hiç bir ressam yanına bile yaklaşamaz.

KEN etkilenmiştir. 35000 bir servettir. Bu günün parasıyla yaklaşık 2 milyon dolar.

ROTHKO Odanın ortasına doğru yürür. Bir şeylerle uğraşır.

ROTHKO: İlk duvar resimlerim. Çepeçevre bir fresk düşün. Duvarları dolduran, devam eden bir öykü. Birinden diğerine, her biri yeni bir bölüm. Hikaye yayılıyor. Bakacaksın... Her yerde. Kaçmak imkansız, çıkmak imkansız, mezar gibi.

KEN: Bunlar bitti mi?

ROTHKO: Daha değil. Şimdi onları çalışmam lazım.

KEN: Onları çalışman mı lazım?

ROTHKO: Resim yapmanın çoğu düşünmektir. Bunu öğretmediler mi size? Yüzde onu tuvali boyamaktır. Geri kalanı da beklemek.

ROTHKO resimlerine bakar.

ROTHKO: Hayatım boyunca hep bunu istedim birader. Bir mekan yaratmak. Resme bakanın, resimle birlikte tefekkürü yaşayabileceği, benim gösterdiğim ilgi ve itinaı gösterebileceği bir mekan. Kilise gibi. Bir ayin mekanı.

KEN: Ama... Bir restoran?

ROTHKO: Hayır... ben ben onu bir mabet yapacağım.

Bir ara.

ROTHKO resimlerini içinde kaybolur.

KEN bir süre onu izler.

Sonra gramofona yaklaşır, açar, iğneyi alçaltır, klasik müzik çalmaya başlar

ROTHKO'yu çalışır.

İKİNCİ SAHNE

ROTHKO merkezdeki tabloya, seyirciye, bakmaktadır.

Klasik müzik çalmaktadır. (ROTHKO Mozart ya da Schubert tercih eder.)

Ken girer. Çin yemeği dolu paketler taşımaktadır. Üzerinde lekeli, boyalı iş kıyafetleri vardır. Aylar geçmiştir. Artık kendini burada daha rahat hissetmektedir.

KEN bir avuç dolusu bozuk parayı boş bir teneke kutuya koyar. Sonra paketleri açmaya başlar.

ROTHKO'ya ilham gelmiştir.

ROTHKO: Rembrandt ve Rothko. Rembrandt ve Rothko. Rothko ve Rembrandt, Rothko ve Rembrandt. Rothko ve Rembrandt... bir de Turner. Rothko Rembrandt bir de Turner...

KEN: Hay Allah'ım.

Bir ara.

ROTHKO bir sigara yakar.

KEN: Çin lokantası kapanıyor.

ROTHKO: Her şey bitmeye layıktır. Daimi bir sürecin içindeyiz. Yaratılış, tekemmül, nihayet.

KEN: Köşede bir tane daha çin lokantası var.

ROTHKO: Feleğin sonsuz çemberi çark ediyor, nesiller göçüp gidiyor, umut çoraklaşıyor neyse ki köşede bir tane daha çin lokantası var.

KEN: Havadan sudan muhabbet için fena değil.

ROTHKO: Çok havadan sudan.

KEN'e katılır. Ayakta çin yemeğini çatalla pis bir şekilde yemeye koyulmuşken

KEN: Dün Picasso sergisini görmek için Modern'e gittim.

ROTHKO: Eee?

KEN: Göçüp giden nesilleri kafasına takmıyor bence.

ROTHKO: Kendini kandırma genç. Bu adam, para için küçük çirkin vazolar yapmadığı zaman, gerçi şimdi o da Dali gibi para için menü imzalıyor ama bu adam çağın çalışmalarının en iyi anlayışında. Fiş nerede?

KEN çin yemeğinin fişini verir.

ROTHKO ara vermeden devam ederken fişi diğer fişlerle dolu bir ayakkabı kutusuna koyar.

ROTHKO: Trajik, hakikaten kendi ömrün içinde bu kadar abartılı büyümek. Kübizmi yok ettik. De Kooning, ve ben ve Pollock ve Barnett Newman ve ötekiler. Ölümüne ezdik. Bu gün kimse kübist bir resim yapamaz.

KEN: Baya gurur duyuyorsun. “Kübizmi ölümüne ezmekten.”

ROTHKO: Çocuk babayı sürgün etmek zorunda. Hürmet et ama öldür.

KEN: Hoşuna da gitsin mi?

ROTHKO: Fark etmez. Cesur olacaksın ve yapacaksın. Resimde cesaret boş tuvalle yüzleşmek değildir. Manet'yle, Velasquez'le yüzleşmektir. Yapabileceğimiz tek şey, orada olandan öteye, burada olana geçmek ve burada olacak olana dair birkaç şeyden haber almayı ummak. “Geçmişin ve geçenin ve geleceğin.” Yeats'den. Hani senin okumadığın var ya.

KEN: Yapma, bir kere Picasso.

ROTHKO başka bir paket açar, yemeye devam eder.

ROTHKO: Picasso'ya hareketin her şey olduğunu bana öğrettiği için müteşekkirim. Hareket hayattır. Doğduğumuz saniye, bağarmaya, kıvranmaya debelenmeye başladık. Yaşamak hareket etmektir. Hareket olmadan tablolar nedir?

KEN: Ölü mü?

ROTHKO: Aynen. (*Kendi tablolarını gösterir*). Renk blokları arasındaki gerilime bak: Karanlık ve ışık, kırmızı ve siyah ve kahverengi. Bir akışkanlık durumunda mevcutlar. Tuvalin üzerinde birbirlerine temas ediyorlar yani senin gözünde de temas ediyorlar. Yükseliyorlar, çekiliyorlar, yön değiştiriyorlar, usul usul nabzediyorlar. Sen baktıkça onlar deviniyorlar. Boşlukta süzülüyorlar, soluk alıyorlar. Devinim, iletişim, müşavere, akış, etkileşim , işlemelerine izin veriyor. Ölü değiller çünkü durağan değiller. Bırakırsan boşlukta hareket ederler. Bu hareket zaman alır demek ki zamansallar. Zamana muhtaçlar.

KEN: (*Heyecanlıdır.*) Seyredecek birine muhtaçlar. Geleneksel manzaralar ya da portreler gibi temsili resimler gibi değil.

ROTHKO: Nedenini söyle.

KEN: Çünkü değişiyorlar, deviniyorlar, nabızları atıyor. Temsili resimler değişmez. Seyredenin etkin katılımına ihtiyaçları yoktur. Gece yarısı Louvre'a git, Mona Llira hala gülümsüyor olacaktır. Ama bu resimler yalnızken de nabızları atar mı?

KEN düşüncelere dalar.

ROTHKO onu izler, memnundur.

KEN: Bu yüzden ışıkları bu kadar kısık tutuyorsun.

ROTHKO: Öyle mi?

KEN: Sihir gibi. Gizemli kılmak için. Nabızlarının atması için. Işıkları açınca sahne efekti mahvoluyor. Bir anda çıplak bir sahne ve sahte duvarlara dönüşüyor.

KEN elektrik anahtarına gider. Bütün ışıkları açar. İğrenç bir florasın vızıldayarak yanar. Oda o an sihrini kaybeder.

ROTHKO: Ne görüyorsun?

KEN: Gözlerim alışmaya çalışıyor. Sadece.... beyaz

ROTHKO: Beyaz sana ne düşündürüyor?

KEN: Kemikler, iskelet, toplu mezar, kansızlık, zulüm.

ROTHKO bu cevaba şaşırır.

ROTHKO:Gerçekten mi?

KEN: Bir ameliyathane gibi oldu.

ROTHKO: Beyaz sana ne hissettiriyor?

KEN: Korku?

ROTHKO: Neden?

KEN: Önemli değil.

ROTHKO: Neden?

KEN: Kar gibi.... Annemle babam öldüğünde odanın dışındaki kar gibi.. Camın dışındaki karı hatırlıyorum. Kıştı. Beyaz... (*Dikkatini resimlere yöneltir.*) Resimler ışıpta çok düzler... Çok sıradan. Işık onları yaralıyor.

ROTHKO florasını kapatır. Işıklar normale döner.

ROTHKO: Gördün mü nasılda onlarla beraber? Ne kadar çıtkırıldımlar. İnsanlar benim kontrol ettiğimi düşünüyor. Işığı kontrol ettiğimi, resimlerin yüksekliğini

kontrol ettiğimi. Galerinin şeklini kontrol ettiğimi. Bu kontrol etmek değil. Korumak. Bir resim yarenlikle yaşar ama aynı sebepten ölür. Onu dünyaya göndermek riskli bir iştir.

KEN karton kutuları kaldırır ve doğrular.

ROTHKO yeni bir klasik plak koyar. Merkezdeki tablo üzerinde çalışmaya koyulur.

Ortam sakinleşirken bir ara.

KEN: Hiç dışarıda resim yapar mısın?

ROTHKO:Yani doğa da mı?

KEN: Eğret

ROTHKO: Doğa bana gelmiyor. Işık iyi değil.

KEN keyiflenir.

ROTHKO: O böcekler yok mu! Öf! Biliyorum, şu açık hava ressamı. Sana doğal gün ışığının yüceliği hakkında zafer şarkıları söylerler. Çık şuradan ve çimlerde yuvarlan falan. Sığırlar gibi. Toyken, bir şeyden çakmadığım için, pılı pırtı toplayıp çıkardım dışarı, rüzgar kağıtları uçurur, şövale devrilir, boya iğneleri içine karıncalar dolar. Sonra Roma'ya gittim, ilk defa. Santa Maria del Popolo'ya gittim. Carvaggio'nun Conversion of Saul'unun görmek için. Güneş görmeyen bir kilisenin bir köşesine tıklımış. Mağara gibi. Ama tablo ışıyor. Vecdolmuş bir şekilde ışıyor. Düşün. Carvaggio bu özel yerde resim yapmak için görevlendirilmiş. Başka şansı yok. Orada duruyor, etrafına bakmıyor. Okyanusun dibine gibi anasını satayım, karanlık. Nasıl resim yapacak orada. Yaradana dönüyor: "Tanrım, bana yardım et, şu kemter kuluna yardım et, ben şimdi ne bok yiyecem ya Rabbelalemin."

KEN güler.

ROTHKO: Sonra ilahi kıvılcım gelir. Resmi onunla nurlandırır. Ona içsel nuru verir. Yaşar. Bioluminesan balıklar var ya okyanusun dibinde. Hani kendi kendine ışık saçan. Anladın mı? Carvaggio... Birden durur.

KEN ona bakar.

Bir ara.

ROTHKO resimlere bakar. Dinliyormuş gibi kafasını eğerek. Sanki resimde yeni bir şey görüyormuş gibi.

ROTHKO:Bana ikinci kovayı getir.

KEN heyecanlanmıştı, ona bir fırça verir. Ve bir kova bordo boya.

KEN: Gerçekten resim mi yapacaksın?

ROTHKO: Kaç saatten beri n'abıyorum ben amına koyayım.

KEN geri çekilir. ROTHKO'yu yakından izler. Rotko beş inçlik badana fırçasını kovaya daldırır. Hazırdır.

Sonra durur, donakalmıştır. Sadece gözleri tuvalin üzerinde şeytanca (hince) gezinmektedir. Boya damlar. KEN nefessizdir. ROTHKO dolanmıştır. Kafasını eğmiş, düşünür, hüküm vermeye çalışır.

Kovadaki boyayı fark eder. Bir şey eksiktir.

ROTHKO: Bana 4 numaralı siyahla birinci bordoyu vercen mi?

KEN eski bir kavanozda biraz toz boya pigmenti getirir.

ROTHKO talimat verir. Hala çok az hareket etmektedir. Bakışları boya kutusuyla tuval arasında gidip gelmektedir.

ROTHKO: Bir tutam siyah koy.

KEN biraz siyah pigment ekler yavaşça. Dikkatlice karıştırır.

ROTHKO: Bir o kadar daha koy.

KEN biraz daha ekler. Karıştırmaya devam eder.

ROTHKO: İki katı kadar da bordo koy.

KEN biraz da bordo koyar. Karıştırmaya devam eder.

ROTHKO Emin değildir. Tabloya bakmaktadır. Zaman geçmektedir. Umutsuluğa kapılır.

ROTHKO: (Kendi kendine, yıkılmış) Hadi ulan hadi, hadi. Ne lazım?

KEN: Kırmızı.

ROTHKO: Sana demedim?

Bir ara.

Trajik bir şekilde an geçmiştir. Elindeki fırçayı fırlatır, boya saçılır. KEN'e döner.

ROTHKO: SAKIN BİR DAHA YAPMA!

Sinirden köpürmüştür. Durmadan sert adımlarla dolaşır odada.

ROTHKO: Hangi hakla konuşursun? Hangi hakla benim eserim hakkında fikrini söylersin? Kimsin lan sen? Ne yapmışsın, ne görmüşsün? Burada benimle ve bu anlamadığın şeylerle birlikte var olma hakkını nereden kazandın? "KIRMIZI". Resim yapmak mı istiyorsun. Al sana kırmızı!

Sakarca kırmızı boya paketlerini KEN'e fırlatır.

ROTHKO: Al sana kırmızı, al kırmızı, al kırmızı. Kırmızı ne demek onu bile bilmiyorum. Kırmızı ne ifade ediyor. Kızıl mı, kıpkırmızı mı, mercan mı, erik karadut, gül rengi mi, şarabi mi, vişne mi, tuğla rengi mi, mercan mı, yakut mu ne? Kırmızıdan başka her şey. Kırmızı ne?

ROTHKO durur. Nefes alır. Kendini toplar.

Bir ara.

KEN yerden boya alırdır.

ROTHKO memnuniyetsizce dolarur.

Bir ara.

KEN: Şafağı kast etmişim.

ROTHKO: Şafak?

KEN: Şafaktaki kırmızı. Onun hissiyatı.

ROTHKO: (Alaycı.) Haa onun hissiyatı.

Bir ara.

Ken temizlemeye devam eder. Boya kovalarını ve fırçaları temizler.

Bir ara.

ROTHKO: Onun hissi ne demek?

KEN: Kırmızı boyayı kastetmedim sadece. Kırmızının şafak vaktindeki hissiyatını kastettim.

ROTHKO: Şafak kırmızı değil.

KEN: Öyle.

ROTHKO: Sana değil diyorum.

KEN: Şafak kırmızıdır ve kırmızı da şafak.

KEN temizlemeye devam eder.

KEN: Kırmızı kalp atışıdır, kırmızı tutkudur, kırmızı gül, kırmızı şarap, kırmızı ruj, pancar, lale biber.

ROTHKO: Damardaki kan.

KEN: O da

ROTHKO düşünür

ROTHKO: Çimlerin üzerindeki bisikletin pası.

KEN: Ve elmalar ve domatesler.

ROTHKO: Geceleyin Dresden'de ateş fırtınası. Ruossoeau'da güneş, Delacroix'da bayrak, El Greco'da elbise.

KEN: Bir tavşanın burnu, bir albinonun gözleri, bir papağan.

ROTHKO: Floransa mermeri, atom ışığı, tıraş olurken kendini kesmen, köpükteki kan.

KEN: Rugan ayakkabılar, teknikolor, başkanın masasındaki Kremlin'e bağlı telefon.

ROTHKO: Rus bayrağı, Nazi bayrağı, Çin bayrağı.

KEN: Büyük hurma, nar, Red Light sokağı, kırmızı bant, ruj.

ROTHKO: Lav, ıstakozlar, akrepler.

KEN: Dur işareti, bir spor araba, allık.

ROTHKO: İç organlar, alev, ölü fauvistler.

KEN: Trafik ışıkları, Titian saçı.

ROTHKO: Bileklerdeki kesik, lavabodaki kan.

KEN: Noel Baba

ROTHKO: Şeytan

Bir ara.

ROTHKO: Fena halde kırmızı.

KEN: Kesinlikle

ROTHKO gözlerini resmine diker.

ROTHKO: Sigaramız kaldı mı?

KEN çekmecedan bir paket sigara alır, ROTHKO'ya uzatır.

ROTHKO paketi açar, bir tane çıkarıp yakar.

ROTHKO: Her şeyden öte ne biliyor musun?

KEN: Ne?

ROTHKO: Matisse'in "Kırmızı Stüdyo" tablosu. Kendi stüdyosunun resmi. Duvarlar parlak kırmızı. Yerler, mobilyalar, her şey kırmızı. Sanki renk ondan ışımış ve her şeyi yutmuş gibi. Modern, bu resmi ilk sergilemeye başladığı zaman saatlerce seyrettim. Her gün giderdim. Bu gün yaptığım her şeyi tartışabilirsin, kan izlerinin izini o resme ve karşısında geçirdiğim saatlerde sürebilirsin, resmin işlemesine izin vermemde, hareketine izin vermemde. Ben baktıkça onun nabzı atmaya devam ederdi etrafımda. Tamamıyla doymuştum. Beni yutmuştu. Yaptığı o kadar kırmızı, o kadar enerji renk blokları, böyle bir duygu.

Bir ara.

ROTHKO eski bir kolçaklı sandalyeye oturur. Gözlerini merkezdeki resme diker. Yorulmuş ve bunalmıştır.

KEN, ROTHKO'daki değişim farkeder

ROTHKO, kalın gözlüklerini çıkarıp kirli tişörtüne silerken,

ROTHKO:Çok uzun zaman önceydi.

KEN:Hala orada.

ROTHKO:Artık bakamıyorum ona.

KEN: Neden?

ROTHKO: Çok depresif.

KEN: Kırmızı nasıl depresif olabiliyor.

ROTHKO: Artık kırmızıyı görmüyorum. O resimde bile. Kırmızını o derin ve bütün görünüşü orada. Şifoniyerin üstünde bir şerit. Merkez çizginin hemen üstünde. Diğer bütün şeylerden sarıyla ayrılmış anasını satayım. Kaçması imkansız hale getirmiş.

KEN: Ne?

ROTHKO: Siyah.

KEN: Siyah renk mi?

ROTHKO: Siyah Şey

Bir ara.

ROTHKO: Ben hayatta bir Şeyden korkarım birader. Bir gn siyah krmzy yutacak.

Gzlklerini yeniden takar ve gzlerini resme diker.

ÜÇÜNCÜ SAHNE

KEN yalnızdır. Bir fırının başında, bir kutu içindeki bir sıvıyı yavaşça karıştırmaktadır. Bu karışım, yeni bir siyah tuvalin fonu olacaktır.

Küçük bir resim, kahverengi bir kağıda sarılmış, dikkat çekmeyecek şekilde bir köşede duruyor.

Karıştırırken telefonda konuşur.

KEN: Söylemesi kolay. Onu tanımıyorsun. Kıvrılmış resme bir bakış atar. Doğru an gelirse göstereceğim. Ressam olduğumu biliyor. Böyle bir şeyi bekliyor olması lazım. Hayı hayır, havasına bağlı. Ne yapacağımı söyleme. Sende aynı onun gibisin. Geldi. Sana anlatırım neler olduğunu. Dua et benim için. *(Kapatır.)*

ROTHKO Elinde fon için bazı malzemelerle girer. Kıvrılmış resmi fark etmemiştir.

KEN: Günaydın.

ROTHKO: Sana da. Diğer bordoyu aldım. Ben bakarım, Sen tuvali bitir.

ROTHKO ocağa gider. karıştırma işini devralır. Biraz daha bordo ekler karışıma. bir cadının iksir hazırlaması gibi, ayrıca yapıştırıcıyı da karıştırır, kimyasalları tebeşir, çiğ yumurta ve diğer renk pigmentleri.

KEN yeni bir tuvali germek ve zumbalamakla meşguldür. 150 ye 150 bir kare. Ya da daha geniş.

ROTHKO: Dün akşam Seagram'a gittim. Bayağı ilerlemiş.

KEN: Restoran nasıl?

ROTHKO: Hala inşaat halinde ama biraz etrafı gezdirdiler, biraz bakındım.

KEN: Ve?

ROTHKO: Çok fazla doğal ışık var ama olur. Büyük yemek salonundan resimleri görebileceksin. Birkaç kroki çizdim. Gösteririm birazdan.

KEN: Doğru yer olduğundan emin misin resimler için?

ROTHKO: Orası için yaptığıma göre nasıl orası doğru yer olmaz. Bazen mantığını hayretle seyrediyorum.

ROTHKO gramofona gider, plakları karıştırır.

KEN resmine bir bakış atar, doğru zaman mı? Hayır. Daha sınırları o kadar yumuşak değil.

ROTHKO klasik bir plak koyar, sonra karıştırmaya geri döner.

Bir ara.

KEN: Neitzche'yi okudum ben de. Dediğin gibi.

ROTHKO: Dediğim gibi mi?

KEN: Demiştin ya Pollock'u tanımak için Tragedyanın Doğuşu'nu okumam gerekiyormuş.

ROTHKO: Ben mi söyledim?

KEN: Evet.

ROTHKO: Hatırlamıyorum. Ama tam benim söyleyebileceğim bir şey.

KEN: Pollock diyorduk.

ROTHKO: Dur bakalım kitabı nasıl buldun önce onu söyle.

KEN: İlginç.

ROTHKO: Bu kırmızı demek gibi. Bu kadar muammalı olma. Muammalı olmak için çok gençsin.

KEN: Galiba neden okumamı istediğini anladım.

ROTHKO: Neden?

KEN: Çünkü kendini Apollo onu da Dionisos olarak görüyorsun.

ROTHKO: Seyyar gitme, tayyar git.*****

ROTHKO karışına turpentin ekler. Karıştırıcıyla yoğunluğunu kontrol eder. ince olmasını ister, sır gibi.

KEN çalışmayı bırakır.

KEN: Dionisos şarabın ve taşkınlığın tanrısıdır. Hareket ve dönüşümün. Bu Pollock. Vahşi, asi, sarhoş, durdurulamaz. Saf yaşanmışlık. Apollo metodun, düzenin ve sınırların tanrısı. bu da Rothko. Entelektüel, mürşit, ayık ve dizginlenmiş. Tefekkürle harmanlanmış tecrübe. O boyaları serper, sen çalışırsın. o Dionisos sen Apollo'sun.

ROTHKO: Kesinlikle doğru ama asıl önemli noktayı ıskalıyor.

KEN: Nasıl oluyor o?

ROTHKO: Trajediye ıskalyorsun. Asıl mesele her zaman trajedidedir.

KEN: Senin için.

ROTHKO: Sence insanlar bu kadar muntazaman iki karaktere ayrılabilirler mi? Sence sayısız kuşak boyunca evrimleşmiş, yoldan çıkmış, manyaklaşmış, toplumun krizleri ve bireyin ızdıraplarıyla, inançla ve inançsızlıkla şekillenmiş çok çeşitli karmaşıklıklar ve zihnin nüansları bu kadar basit olabilir mi anasını satayım. Pollock duygudur , Rothko düşünce. Yok ya? Biraz düşün.

KEN tuval üzerinde çalışırken düşünür.

ROTHKO boyayı karıştır, arada sırada kene bakış atmaktadır.

KEN durur.

KEN: Belki de senin resimlerindeki gibidir.

ROTHKO: Çoğu şey öyledir. Nasıl?

KEN: Işık ve karanlık, düzen ve kaos, aynı zamanda aynı düzlemde var olmak, bir ileri bir geri biz de nabzediyoruz. Hem Apollo'nun hem de Dionisos'un tebasıyız. Birinin ya da ötekinin değil. Medcezir halindeyiz. Resimlerindeki renkler gibi Dionisosçu esirliğiyle ve Apollo'cu dizginlemenin savaşı.

ROTHKO: Savaşı değil.

KEN: Savaşı değil mi?

ROTHKO: Savaş gibi değil daha çok birlikte var olma gibi.

KEN: Birbirlerine ihtiyaçları var. Dionisos'un tutkusu Apollo'nun şekillendirme arzusuyla odaklanmış, daha doğrusu katlanılır hale gelmiş. Aslında Dionisos'un katıksız yırtıcılığına tahammül etmemizin tek yolu, Apollu'nun zekası ve kontrolüne sahip olmamız. Yoksa duygu bizi ezip geçecek. Yani ileri geri gidip geliyoruz, iki mit arasında, nabzediyoruz.

ROTHKO: Ve kusursuz yaşam ikisinin arasındaki kusursuz dengede, sonsuzda kadar bir destek noktasının üzerinde. Ama trajedi şu ki asla o dengeye ulaşamayacağız. hepimiz, her zaman sonsuz bir ahenksizlik içinde varız. Duygunun ham doğrusuna susamışız ama ona ancak aklın soğuk yalanıyla dayanabiliyoruz. Fani olanı yakalamanın peşindeyiz, mucizevi olanı ve onu tuvale koymanın, zamanın durdurmanın ama bir kelebeği iğneleyen entomolojist gibiyiz. Biz denedikçe o ölüyor. Bu bakımdan aptalız, biz derken insanoğlu. Kırmızıyı siyaha çevirmenin peşindeyiz.

KEN: Ama siyah her zaman orada, Matisse'deki şerit gibi.

ROTHKO: Pencerenin dışındaki kar gibi. Hiç gitmiyor. Bir kerecik görünce, kaygılanmadan edemiyoruz faniliğimizi ima ettiği için. (*Heryeri gösterir.*) Ama yine de devam ediyoruz. O ufacık umuda tutunmuşuz, o ufacık kırmızıya, bu da geri kalan her şeyi katlanılabilir yapıyor.

KEN: Ya da daha az katlanılmaz.

ROTHKO: İşte bu arkadaşım Jakson Pollock. Sonunda katlanamadı.

KEN: Nasıl yani?

ROTHKO: İntihar.

KEN: İntihar etmedi ki.

ROTHKO: Öyle mi?

KEN tuvali gerginleştirirken bunu düşünür.

ROTHKO müzikten memnun değildir. Başka bir klasik plak koyar. Bir süre dinler sonra karışımı karıştırmaya ger döner.

KEN: Jackson Pollock trafik kazasında öldü.

ROTHKO: Bir adam yıllarını içkiye verir, günden güne ayvayı yer. Sonra son model bir arabaya atlayıp köy yollarında manyak gibi hız yapar. Bu şimdi tembel bir intihar değil de ne? Çok ciddiym, ben intihar ettiğim zaman kimsenin içinde şüphe kalmayacak. Çukurun içinde gizemli hurda arabalar, yaptı mı yapmadı mı, hiç gerek yok, kafamı ağrıtıyor.

KEN: Sen intihar ettiğin zaman?

ROTHKO: Ne?

KEN: Dedin ya ben intihar ettiğim zaman.

ROTHKO: Yoo demedim.

KEN: Dedin.

ROTHKO: Yanlış duymuşsun. Bak sana kahramanın hakkında ne diyeceğim, o adam gerçekten trajedisine kafa tuttu. Adam gibi çıktı karşısına. Dayanabildiği kadar dayandı. Sonra hayattan çekilmeye karar verdi ama nasıl yapacak, adam Jackson Pollock.

KEN: Trajedisi neydi?

ROTHKO: Meşhur olmak.

KEN: Atma.

ROTHKO: İlham perileri boşalmıştı. Şeklinden sıkılmıştı, kendinden sıkılmıştı. Resimlerini sevenlere inanıcını kaybetmişti. Hadi buyur. Resimlere bakacak bir insan evladı kalmadığını düşünüyordu.

KEN: Bu bir adamın başına nasıl gelir ki?

ROTHKO: Bence ne sıklıkta gelir desen daha doğru.

KEN: Diyorum ki adam zengin, Life dergisinde, genç, ünlü, parası var.

ROTHKO: Mevzu bu işte. Al sana Wyoming'ın bağrından kopmuş, resim yapabilen bir denyo. Adam bir anda ürün oldu. Sana bir şey diyim genç, o son model araba onu harbiden öldürdü. Ama bir yere çarparak değil, var olarak. Jakson Pollock'ta son model arabanın ne işi var amına koyayım.

KEN: Niye, sanatçılar aç mı gezsın?

ROTHKO: Evet aç gezsın. Ben hariç.

KEN gülümser. Tuvale bitirmiştir.

KEN: Bir bak.

ROTHKO tuvale doğru gelir, kaldırır, dikkatlice inceler, bir kusur ararken:

ROTHKO: Jackon Pollock'ı severdin, gecelerin adamıydı, tam bohemdi. Memur gibi çalışmadı. Ciddi söylüyorum. Her gece iç, sıç, kavga dövüş, sabaha kadar dans, herkesin kafasındaki romantik sanatçı tipi. Anti-Rothko. Ama her şekilde severdin onu çünkü adam sanatı çok severdi. Önemserdi. Resmi önemserdi. Ne kadar acıklı değil mi? Böyle bir hikayenin trajediyle bitmeme ihtimali var mı?

Bir ara.

ROTHKO: Goya; sanat varsa hakikatten kopamayacağız demiş. Pollock bazı hakikatleri gördü. Ama onu koruyacak sanatı yoktu artık. Bununla kim nasıl yaşasın.

Bir ara.

ROTHKO düşüncelerinden sıyılır.

KEN'i başıyla onaylar. Tuvale yerden kaldırır. Bir testere tezgahına dayarlar,şövaleyeye yada duvara da olabilir. Rotko kısa bir süre inceler. Tuvalin üzerinden tüyleri toplar. Üzerindeki tozları üfleyerek temizler. Tuvale incelerken:

ROTHKO:Geçen hafta eve giderken yanımdan bir çift geçti. Kadın pencereden içeri baktı, Acaba bütün bur Rotkolar kimin dedi? Sanki ben markaymışım gibi. Bir Rothko.

KEN: Bir ürün

ROTHKO: Bir şömine üstü.

KEN: Bir ne?

ROTHKO bir hata , bir renk bozukluğu bir kusur bulmak için incelemeye devam eder. Yaklaşır uzaklaşır. Yeniden yaklaşır kafası öne ve arkaya doğru eğer. Karar vereceken:

ROTHKO: Şömine üstü resimleri , O tablolar dekorasyon olmaya mahkumlar. Hani teraslarda, şöminenin üstünde dururlar, “sana şu kanepeyle iyi gidecek bir şey lazım”, anladın? Ya da kahvaltı ettiğimiz yere şöyle keyifli, ısıtılı bir şey, turuncu mesela: Turuncu bir şeyiniz var mı? Ya da kehribar rengi, ya da deniz köpüğü yeşili. Ya da Elimde bir Sherwin-Williams tablosu var da , şu büfeye uygun keser misiniz? Yada daha beteri. Aşkı, biz de bir tane alalım, bak komşular da hep var, sonradan görme karı, onda bir tane varsa biz üç tane alalım. Daha da beteri var. Kesin bir tane almam lazım, çünkü New York Times'da öyle yazıyor ya da filanca dedi ki New York Times'da öyle yazıyormuş çünkü artı hiç okuyacak vaktim yok. Ayy bana şunu gösterme. Asla bakmam buna. Çok depresif. Her yer tüylü dikdörtgenler, aynısını bizim çocuk anaokulunda yapıyor. Dolandırıcılık yahu, adam sahtekar, Ama yine de alırlar. Komşularla sidik yarıştırmak için, sınıf atlamak için, zevk sahibi görünmek için, lambayla iyi gider diye . Pollock'tan daha ucuz diye. Ev dekorasyonu için, kendinden başka her şey.

ROTHKO *tuvali beğenmiş gibidir.*

ROTHKO: Haadi bakalım, hadi astarı atalım.

Birlikte çalışırlar. Daha önce defalarca yapmışlardır. İcra edilmiş bir ritüel halini almıştır.

Karışımı ocaktan alıp iki büyük kovaya dökerler. Karışım çok ince bir sıvıdır. Gül kurusu.

Kovaları tuvalin yanına getirirler. Tuvalin sağlam durup durmadığını kontrol ederler.

Badana fırçalarını hazırlarlar. ROTHKO Bileklerini ovarak ve esneterek ısıtır.

KEN bekler hazırdır.

ROTHKO dikkatle boş tuvale bakmaktadır.

Uzun bir ara

Fırçayı elinde ileri geri hareket ettirir, düşünür.

KEN onu izler, tetiktedir.

Sonra ROTHKO gramofona gider, plakları karıştırır, istediğini bulur, gramofona yerleştirir. İğneyi alçaltır. Dinler. İğneyi kaldırır. Sonunda plakta aradığı yeri bulur. İğneyi indirir.

Huşu dolu bir klasik müzik duyulur. Tuvale döner. KEN'i başını sallayarak onaylar.

Hazırlar mı? Evet.

Fırçalarını boyaya banarlar. Tuvalin farklı taraflarındadır. KEN çökmüştür, o alt tarafını sırlayacaktır. ROTHKO ayaktadır. O üst kısmını yapacaktır.

KEN ROTHKO'nun başlamasını bekler.

ROTHKO Müziği bekler.

Teatral bir tafrayla ROTHKO müziğin en dramatik gürlemesini bekler. Sonra-

Sonra boyamaya başlar.

Hareketleri çok çabuktur.

Güçlü, geniş, gelişigüzel darbelerle tuvalin üst kısmını olabildiğince hızlıca süpürür büyük yatay jestler. İlk katmanın düz ve pürüzsüz olduğundan emin olmak için hızlıca hareket eder.

KEN aynalarını aşağı kısmında yapmaktadır.

ROTHKO'nun fırçasından damlayan bazı damlalar KEN'in üzerine düşmektedir.

Bir koreografi gibidir. Uyum içinde hareket ederler. Senkronize. Birbirlerine doğru hareket ederler, sonra birbirlerini geçerler. ROTHKO garip bir biçimde geriye doğru salınır, ken de onun altınca zarifçe (Burada sallanan bir gemi ve onun altında dalan bir balık metaforu var.)

İnce, su gibi boya, fırçalarını kovalara daldırduğunda ve tuvale saldırdıklarında etrafa saçılır, damlar, sıçrar.

Zor, hızlı ve heyecanlı bir iştir.

Beyaz tuval şimdi, düz, pürüzsüz, ve gül kurusu rengindedir.

Rothko geri çekilir, bitkindir, nefes nefese kalmıştır.

KEN yavaşça yere oturur, o da bitkindir.

Bir ara.

Rotko bir sigara yakar. Gramofonu kapatır. KEN kalkar ve bir havluyla temizlenir. Sonra boya lekeli tişörtünü değiştirir.

Yavaş yavaş doğrulur, kovaları kaldırır, yerleri siler, fırçaları temizler.

Astarı atılmış tabloyu inceler. Adım adım geri çıkar, stüdyonun farkı yerlerinden tuvali inceler.

ROTHKO: (ilham gelmiş) . Şey .. şey.. şey.. olacak galiba, galiba olacak. Kafi gibi. Sence?

KEN: Bana mı dedin? Cevap mı vereyim?

ROTHKO:Başka kim var ?

KEN: Aaa, güzel oldu, güzel bir zemin, güzel bir astar. Hoş ve düz.

ROTHKO: Kuruyunca göreceğiz. Sonrada resme başlarım.

KEN: Ne düşündüğümü gerçekten bir önemi var mı senin için?

ROTHKO:Yoo. Hiç yok.

KEN gülümser, temizlenmeye devam eder.

Sonra bir anda durur.

Yeni astarlanmış tuvalde bir şey onu çarpmıştır. Gözlerini alamaz.

Bir anda gözlerinden yaşlar boşanır, beklenmedik bir duygudur.

ROTHKO: Ne oldu?

KEN: Hiç.

ROTHKO: Ne var?

KEN: Çok tuhaf... Bir şeyler hatırlıyorum... Şey... Renk...

ROTHKO: Ne?

KEN: Boş ver.

ROTHKO: Ne ?

KEN: Kurumuş kan. Kan kuruyunca koyulaşır. Halıda.

ROTHKO: Hangi halıda?

KEN: Annemle babamın öldüğü.

KEN düşünceden sıyrılmaya çalışır. Uzaklaşır. Ama tekrar geri döner. Sıyrılamamıştır. Tuval onu çeker.

KEN: Aynı renk. Kan kuruyunca koyulaşır. Çok şaşırmışım. Şaşırđıđımı hatırlıyorum.

ROTHKO meraklanmıştır.

ROTHKO: Annenle babana ne oldu?

KEN: Konuşmak istemiyorum.

ROTHKO: İstiyorsun.

KEN: Öldürüldüler.

ROTHKO: Öldürüldüler mi dedin?

KEN: Evet.

ROTHKO: Kaç yaşındaydın?

KEN: Yedi. Iowa'daydık.

ROTHKO: Ne oldu?

KEN: Gerçekten tam hatırlayamıyorum

ROTHKO: Bal gibi de hatırlıyorsun.

KEN gözlerini karşıya diker, düşüncelere dalar.

Bir ara.

ROTHKO: Ne görüyorsun?

KEN kafasını sallar.

ROTHKO: Ne görüyorsun?

Bir ara.

KEN: (*Yeniden yaşayarak.*) Uyandım... İlk gördüğüm şey dışarıdaki kar oldu. Çok sevindim çünkü cumartesi günüydü dedim ki kızakla kayarım. Babam bizi kızakla kaymaya götürürdü. Benle kardeşimi. Ama, şey, hiç bir koku yoku evde. Garip geldi bana, çünkü annem erkenden kalkar kahvaltı hazırlardı hep. Çıt çıkmıyordu. Terliklerimi giydim, Böyle hani kızilderili terliği gibi olanlar var ya onlardandı. Girişe doğru gittim. Çıt yok. Bir de çok soğuk. Bir yerlerde pencere açık kalmış. Sonra kız kardeşimi gördüm koridorda, annemle babamın odasına bakıyor. Kapı açık. Kız kendi çişinin içinde durmuş,öyle bakıyor. Gözleri... Kapıya gittim, içeri baktım, ilk gördüğüm şey kar oldu. Camın dışında, çok fena kar var. Belki kızakla kayarım. Sonra da kan. Yatak olduğu gibi kan olmuş. Duvar da. Onlar da yatakta. Bir de bıçak. Kesin bıçak dedim, sonra öğrendim zaten.

Bir ara.

KEN: Hırsızlarmış. İki tane en az. Ama o an ne yapacağımı bilemedim. Öyle baktım. Ben... Kardeşimin...Ee... Kardeşimin daha fazla görmesini istemedim. Ufacık kız daha. Onu çevirdim. Dışarı çıkardım. Kapıyı kapadım. Kapı kolu... Kan olmuş hep... Kırmızı.

Bir ara.

KEN: Bu kadar.

ROTHKO: Ee ne oldu?

KEN: Sonra ne oldu demek istedin her halde. Pek bir şey olmadı aslında. Komşulara gittik. Polisi aradılar.

ROTHKO: Size ne oldu.

KEN: Devlet aldı. Bakım evleri. Baya iyi insanlardı aslında. Bizi ayırmadılar. Ama çok gezdirdiler. Kök salamadık. Kardeşim bir mali müşavirle evlendi.

ROTHKO: Kök salamadık derken?

KEN: Hiçbir yere ait olamadık...Hiçbir yerimiz olmadı...

ROTHKO: Yapan herifleri buldular mı?

KEN: Yok. Ama bazen resimlerini yapıyorum.

ROTHKO: Annenle babanı öldüren adamların resmini mi yapıyorsun?

KEN: Eee... Nasıl göründüklerini hayal ettiğim şekilde.

ROTHKO: Nasıl görünüyorlar?

Bir ara.

KEN: Normal.

Bir ara.

ROTHKO KEN'in bir şekilde rahatladığını düşünür fakat rahatlamıyordur

Uzaklaşır bir sigara yakar.

ROTHKO: Ben çocukken Rusya'da Kazakların insanları kesip, çukurlara attığını görmüştüm. En azından hatırladığımı zannediyorum. Belki biri bana söylemiştir ya da sadece ben dramatikleşiyorum, nereden bileyim.

KEN ROTHKO'nun konuyu değiştirmesiyle rahatlamıştır. Temizlenmeye devam eder.

KEN: Buraya geldiğinde kaç yaşındaydın.

ROTHKO: On. Önce Portland'a gittik. Öbür eli ağzı durmayan yahudilerle ghetto da yaşadık. O zamanlar adım Markus Rotskovits 'di.

KEN: (Şaşırmıştır.) Adını mı değiştirdin?

ROTHKO: İlk dağıtıcımlar kitaplarda çok fazla Yahudi ressam var deyince. Markus Rotskovits oldu sana Mark Rothko. Şimdi kimse Yahudi olduğumu bilmiyor.

KEN *gülümser* . *Temizlenmeye de devam eder.*

Bir ara.

KEN: Bir şey sorabilir miyim?

ROTHKO: Sanki sorma desem sormayacaksın.

KEN: Gerçekten siyahtan korkuyor musun?

ROTHKO: Hayır, ışığın olmamasından korkuyorum.

KEN: Kör olmak gibi mi?

ROTHKO: Ölmek gibi.

KEN: Yani siyahı ölümle bir mi tutuyorsun?

ROTHKO: Herkes öyle yapmıyor mu?

KEN: Ben sana soruyorum.

KEN'in zorlaması ROTHKO'nun hoşuna gitmiştir.

ROTHKO: Evet siyahı hayat gücünün azalmasıyla bir tutuyorum.

KEN: Yani siyah karanlık ve çürüme mi?

ROTHKO: Değil mi?

KEN: Çünkü siyahta hiç kırmızı yok, o yüz den mi?

ROTHKO: Çünkü siyah kırmızının tersi. Renk çemberinde değil. Gerçek hayatta.

KEN: Ben resimden bahsediyordum

ROTHKO: İyi bahset bakalım resimden.

KEN: Resimlerinde keskin renkler Dionisos'çu unsurlar. Geometrik şekillerle zapt edilmişler. Appoloncu unsurlarla. Parlak renkler senin tutkun. Hayata kalma

iraden, yaşama gücün. Ama siyah bütün parlak renkleri yutarsa vecdini ve taşkınlığı kaybedersen, elinde ne kalır.

ROTHKO: Devam et bakalım. Kendimden büyüledim.

KEN: *(kararlı)* Bu renkleri kaybedersen içeriği kalmamış sınırların olur. Sayıları olmayan bir matematik. Boş kurak çerçevelerden başka bir şey değil.

ROTHKO: İnan bana yaşlandıkça o renkleri ayakta tutmak daha zor oluyor. Damak zevkin kaçıyor, sen de o gitmeden yakalamak için koşuturuyorsun.

KEN: Ama...

durur

ROTHKO: Ne?

KEN: Boş ver.

ROTHKO: Ne?

KEN: Çok kızarsın.

ROTHKO: Ben mi?

KEN: Evet sen.

ROTHKO: Eee?

KEN: Bence, ölümü siyahla bir tutmak biraz duygusal. Bana biraz zıt kavramlar gibi geldi. Biraz romantik.

ROTHKO: Romantik mi?

KEN: Yani... Dürüst değil.

ROTHKO: Gerçekten mi?

KEN: Aslında sen de bende biliyoruz ki siyah sadece bir araç. Sarı ya da kırmızı gibi. Bir etkisi yok. Onun art niyetli olduğunu düşünmek bir çeşit renkleri insanlaştırmak gibi bir şey.

ROTHKO: Öyle mi. Pek beyazı ölümle bir tutmak. Mesela kar.

KEN: O farklı. Bu kişisel bir tepki. Ben bunun üstüne sanatsal bir hassasiyet kuruyorum.

ROTHKO: Belki de kurman lazım.

tartışmaları alevlenir

KEN: Ben öyle...

ROTHKO: Kendi yaşamından faydalan, ne olacak?

KEN: Ama benim...

ROTHKO: Korkmuyorsan tabi.

KEN: Korkmuyorum ben.

ROTHKO: Bütün bu beyazın davasının üstüne git.

KEN: Korkmuyorum, bu kişisel bir karar, böyle rahat ediyorum.

ROTHKO: Öyle diyorsan öyledir.

KEN: Sanat bir psikodrama olmak zorunda değil.

ROTHKO: Öyle mi?

KEN: Evet.

ROTHKO: Anne babanı öldüren adamların resmini yapıyorsun.

KEN: Sadece onların resmini yapmıyorum başka resimler de yapıyorum.

ROTHKO: Belki de başka resimler yapmamalısın. Belki sonra siyahın ne olduğunu anlarsın.

KEN: Yine aynı mesele.

ROTHKO: Her zaman.

KEN: En azından beyazla ölümü bir tutmak o kadar tahmin edilebilir değil.

ROTHKO: Şimdi de tahmin edilebilir mi oldum?

KEN: Biraz.

ROTHKO: Dürüst değil ve tahmin edilebilir.

KEN: Yaa bırak, Bir ressam yaşlanıyor ve siyah onun resminden çekiliyor. Klişe muhabbet başlıyor, bunalıma girmiş, ölümden korkuyor, temasını kaybediyor. A lakasını kaybediyor. Yavaş yavaş eyvallah diyor.

ROTHKO: Evet bu klişe olmadığı zaman bir klişe olur.

KEN: Ama doğru değil.

ROTHKO: Hah şimdi de doğruyu biliyorsun.

KEN: Van Gogh'a bak. Son resimleri hep renkli. Gitmiş insanlığın bildiği en canlı sarıyı en canlı maviyi kullanmış. Sonra da kendini vurmuş. Ya da Matisse. Son işlerinde temel renklerin müthiş şoklarından başka bir şey yok.

ROTHKO: Sen o renklere hayransın.

KEN: Kesinlikle.

ROTHKO: Neden?

KEN: Çünkü Matisse... Ölüyordu, öldüğünü de biliyordu. Ama hala Matisse'di. Fırçayı tutamayacak kadar hasta olunca makasla, renkli kağıtlar kesip kolaj yapmıştı. Hiç vazgeçmedi. Ölüm döşeğinde bile tavandaki renkli motifleri düşünüyordu. Olduğu adam olmak zorundaydı.

ROTHKO: Bir de bana mı romantik diyorsun? Bu kadarını yapabiliyorsun ancak. Matisse, ölüm döşeğindeki kahraman, son nefesinde zayıflığıyla mücadele ediyordu çünkü son şaheserini yaratmaya çalışıyordu. Haa Pollock, mezardaki o güzelim delikanlı, Chatterton'un klasik meryem ana pozunda ölüyor. Bir de van Gogh, her halde van Gogh, her fırsatta imrendiğimiz, her şeyin simgesi, anlaşılamayan şehit. Bu adamları kendi ergen streyotiplerine indirgeyerek aşağılıyorsun. Bunlarla boğuş, tamam, tartış, sonuna kadar ama onları anladığını zannetme. Onları anladığını düşünme. Onlar senden çok öte.

Uzaklaşır sonra durur.

Onlarla bir ömür geçersen, çektikleri acının bir anını bile anlayamazsın. O zaman, bırak adamları da sesiz sakin kendi büyüklüklerinde kalsınlar.

ROTHKO merkezdeki resmi çalışmaya geri döner.

ROTHKO: Sessilik iyi geldi.

Bir ara.

ROTHKO KEN'i umursamıyor gibi görünür.

KEN bir süre temizlenmeye devam eder. Sonra duraksar. Kıvrılmış olan kendi resmine bakar, kahverengi kağıda sonra ROTHKO'ya bakar. Çaktırmadan resmi alır. Ve hemen çıkar. Resim olmadan geri gelir.

KEN: Kahve bitmiş, alsam gelsem olur mu?

ROTHKO: Olur.

KEN bozuk paraları sakladıkları kavanozdan biraz bozuk para alır. Çıkmaya yeltenir. Rothko durdurur.

ROTHKO: Dur. (Bakar) Londra'daki ulusal galeride Rembrandt'ın bir tablosu var. Belsahazaars Feast. Tevrat'tan Danyal'ın hikayesi. Babil kralı Belhsazzar bir

ziyafet verir ve küfre girer. Sonra ilahi bir el gökten ine ve uyarı olarak duvara İbranice bir şeyler yazar. Tabloda bu sözler karanlık tuvalin üzerine nabız gibi atıyor. Mucizevi bir şey gibi, tahmin edebileceğin gibi Rembrandt'ın İbranice'si berbattı, ama, “mene, menei tekel upharsin” yazar. “Teraziye vuruldunuz ve eksik çıktınız. “

Bir ara.

ROTHKO: Siyah benim için bu işte. Senin için ne?

Bir ara.

DÖRDÜNCÜ PERDE

KEN yalnızdır. Bir tuval çerçevesi yapmaktadır, Usta bir marangozdur.

Gramofonda Chet Baker'ın bir jazz parçası çalmaktadır.

Sessizce çalışır.

Bir ara.

Dışarıdan kapının çarpılma sesiyle, şaşırır, ROTHKO öfkeyle içeri dalar, pardösüsünü ve montunu fırlatıp atar.

ROTHKO: Beni öldürecekler. Yemin ediyorum beni öldürecekler. Koyun sürüsü, sonradan görme, zıpçıktı orospu çocukları. Benim resimlerimle aynı duvara asmışlar biVde amina koyayım. Memnun musun? Benim galerim. Benim duvarlarım. Kirlendiler. Ne sağlık kaldı ne hijyen kaldı, çöplükten geçilmeyen East River gibi. O yapmacık, anlamsız kanalizasyon duvarlarda. Aynı duvarda hemde Kooning'le, Motherwel'le , Smith'le, Newman'la, Pollock'la...

Durur.

ROTHKO: Bu müzik ne?

KEN: Chet Baker.

ROTHKO: Ben de diyordum ki daha beteri olamaz her halde.

KEN: Jazz.

ROTHKO: Bana ne? Kirayı ödediğin zaman müziği de seçersen.

KEN plağı çıkartır.

ROTHKO: sigara içer.

Bir ara.

KEN: Eee sergiyi beğendin mi?

ROTHKO gülmez.

Bir sigara yakar.

ROTHKO: (Ciddi.) Bu genç sanatçılar beni öldürecek.

KEN: Bu biraz fazla olur.

ROTHKO: Ama yerinde olmaz.

KEN: Jasper Jons seni öldürmeye mi çalışıyor yani?

ROTHKO: Evet.

Bir ara.

KEN: Frank Stella

ROTHKO: Evet.

KEN: Robert Rauschenberg?

ROTHKO: Evet

KEN: Roy Lichtenstein?

ROTHKO: O hangisiydi?

KEN: Çizgi romanlar.

ROTHKO: Evet.

Bir ara ve öldürücü darbe

KEN: Andy Warhol?

ROTHKO cevap bile vermez.

KEN: Yaşlı bir adam gibi konuşuyorsun.

ROTHKO: E yaşıyım.

KEN: O kadar değil.

ROTHKO: Bu gün yaşıyım.

KEN: İyi madem.

KEN gergide çalışmaya geri döner.

ROTHKO bir viski koyar.

ROTHKO: Demek istediğim, benim gibi insanlar, yaşlılarım, çağdaşlarım, meslektaşlarım, benimle beraber ortaya çıkanlar. Hepimizin ortak bir yönü vardı. Ciddiyetin önemini kavramıştık.

Bir ara.

KEN: Çok fazla kavramıssınız.

ROTHKO: Ne?

KEN: Duydun ne dediğimi.

ROTHKO döner ve ona gerçekten bakar. KEN'in bu meydan okuyan tavrı çok yenidir.

ROTHKO: Sen ne dedin bana?

KEN: Sen kimsin de onları ciddi olmamakla suçluyorsun.

ROTHKO: Yaptıkları işlere bak.

KEN: Baktım.

ROTHKO: Her şeye baktığın gibi bakma. Aşırı hevesli, öğrenci gibi bakma.

KEN: Öyle bakmadım.

ROTHKO: E ne gördün?

KEN: Boş ver.

ROTHKO: Hayır . Baktın ne gördün ?

KEN: Şu an, şimdi.

ROTHKO: O bayraklarda, konserve çorbalarda, çizgi romanlarda ne gördün yahu?

KEN: Şu an, şimdi, biraz da yarın.

ROTHKO: Bu iyi mi yani sence?

KEN: İyi yada kötü değil, insanların istediği.

ROTHKO: Ben de tam bunu demek istiyorum.

KEN: Ne yani sanat popüler olmasın mı?

ROTHKO: Sadece popüler olmaması lazım.

KEN: İster beğen ister beğenme ama bu gün Frank Stella, Mark Rothko kadar fazla insan tarafından takip ediliyor.

ROTHKO: Saçmalama.

KEN: Saçmalamıyorum.

ROTHKO: Bu ressamaların sıkıntısı ne biliyor musun? Tam senin dediğin. Şu an için, şimdi için resim yapıyorlar. Bu zamanın ruhu sanattan başka bir şey değil. Tamamen geçici , tamamen kullan at, selpak gibi. Şey gibi...

KEN:Campbell'ın konserve çorbaları gibi.

Gerçekten, Andy Warhol'un yüz yıl sonra, Vermeer'le, Bruegels'le yan yana müze duvarlarına asılacağını mı zannediyorsun.

KEN:Rothko'yla yan yana asılıyor şimdi.

ROTHKO: Çünkü o ağzına sıçtığımın galerileri para için her şeyi yapar. Her türlü saçma zevke hitap eder. Bu sanat değil oğlum iş.

KEN Yaklaşır, geri adım atmaz.

KEN:Sen insanlara sanatın ne olduğunu söylemekten bıkmadın mı yahu?

ROTHKO: Hayır. Bıkmadım. Onlar beni dinleyene kadar da bıkmayacağım. Sen mi bana söyleyeceksin sanatın ne olduğunu? Siktir git.

KEN: Kızdın çünkü barbarlar kapıya dayandı. Sen de görüyorsun insanlar barbarları sevdi.

ROTHKO: Tabi sevecekler olan . Konu bu zaten. Biliyor musun insanlar neyi sever? Parlak renkleri. Mutlu parlak renkleri. Onlar her şey sevimli olsun ister, her şey güzel olsun ister, Allah'ım Yarabbim, biri bana resmin güzel olmuş deyince kusmak istiyorum.

KEN: Ne olmuş..?

ROTHKO: *(Patlar.)* Sevimli güzel, hoş,tatlı cici, Hayatımız bu oldu. Her şey güzel. Burnumuza bir kırmızı top, komik gözlükler, muz kabuğuna bas düş, televizyon her şeyi komik herkes mutlu yapıyor zaten. Her şey çok komik anasını satayım. Eğlenmek anayasal hakkımız sanki. Sırttan bir millet olduk. İyinin zulmü altında yaşıyoruz. Nasılsın? İyiyim. Nasıl hissediyorsun? İyi. Resimler nasıl? İyi. Yemek nasıl? İyi. Ama ben sana söyleyeyim, her şey iyi değil.

Resmine döner

NASILSIN? GÜNÜN NASILDI? NASIL HİSSEDİYORSUN? Çatışık, nüanslı, sıkıntılı...İyi değilim. İyi değiliz. İyiden başka her şey olabiliriz. Şu resimlere bak. Bak şunlara. Şu koyu renkli dikdörtgeni görüyor musun, bir kapı gibi, bir çıkış evet ama aynı zamanda aralık bir ağız. Sessiz bir ulumanın çıktığı yabani bir şey kokuşmuş bir şey, ilkel ve gerçek bir şey ama hoş değil, iyi değil, gerçek. Bir vecdolma figanı. İlahi ya da lanetenmiş bir şey. Ölümsüz bir şey. Çizgi roman değil, çorba konservesi değil. Benden öte, şimdiden öte bir şey. Ama ne olursa olsun, sevimli değil, iyi değil. *(KEN'in kalbini tutar.)* KALBİNİ DURDURMAYA GELDİM. ANLADIN MI? . *(KEN'in alınına bir tokat atar).* SENİ DÜŞÜNDÜRMEYE GELDİM. GÜZEL RESİMLER YAPMAYA GELMEDİM.

Uzun bir ara.

ROTHKO dolaşır, rahatsız olmuştur, dengesini bulmaya çalışır.

KEN hareketsizdir.

KEN: Siz onları tarihe gömmeden önce kübistler de öyle diyordu.

ROTHKO durur ona bakar

KEN: Trajik. Kendi hayatında bu kadar abartılı büyüme. Değil mi? Çocuk babasını sürgün etmeli, hürmet et ama öldür. Böyle demedin mi? Kübistlerin, gerçeküstücülerin peşinden gittiniz. Sevdiniz de. Şimdi gitme zamanınız geldi. Ama gitmek istemiyorsunuz. Ama artık ufak ufak Rotko'nun sahneden çıkma zamanı geldi. Çünkü Popart soyut dışavurumculuğu şutladı. Sadece dua ediyorum da onlar sizden daha cömert olsun da giderken sizde biraz gurur bıraksın.

Etraftaki resimlere bir göz atar.

KEN: Düşün! Yok olan bir neslin son nefesi. Abesle iştigal.

Bir ara.

KEN: Merak etme ama. Her zaman para için menüleri imzalayabilirsin.

ROTHKO: Ne biçim konuşuyorsun?

KEN: Nerede yaşadığımı biliyor musun?

ROTHKO: *(Kafası karışmış.)* Ne?

KEN: Nerede oturduğumu diyorum biliyor musun?

ROTHKO: Hayır.

KEN: Merkezde mi, kenar mahallerde mi, Brooklyn'demi?

ROTHKO: Hayır.

KEN: Evli miyim ben?

ROTHKO: Ne?

KEN: Evli miyim, biriyle çıkıyor muyum, nonoş muyum, neyim?

ROTHKO: Bilmiyorum. Bilmek zorunda mıyım?

KEN: İki yıldır burada çalışıyorum. Günde 8 saat haftada 5 gün. Bir gün yemek yiyelim dedin mi? Evine çağırdın mı?

ROTHKO: Ne?

KEN: Ressamım ben biliyorsun değil mi?

ROTHKO: Sanırım.

KEN: Hayır, cevap ver, ressam olduğumu biliyor musun?

ROTHKO: Evet.

KEN: Bir kere bile dedin mi getir bir resimlerine göz atayım?

ROTHKO: Neden diyecekmişim?

KEN: Tabi canım neden diyeceksin?

ROTHKO: Sen benim çalışanımsın. Bu benim hakkımda. Buradaki her şey benim hakkımda. Beğenmiyorsan, çık git. Bu muydu yani? Ufaklığın duyguları İncinmiş. babacık seni bu gün sırtına bindirmedi mi? Anecik bugün sana sarılmadı mı?

KEN: Kes.

ROTHKO: Bana ne bağıryorsun, ben mi öldürdüm onları?

KEN: Kes dedim.

ROTHKO: Git kendine bir psikiyatrist bul. Bana mızızlanma, senin bu muhtaçlığın canımı sıkıyor.

KEN: (*Patlar.*) Canını mı sıkıyor. Hay Allah'ım ya Rabbim ya. Senin için çalışmak var ya... Konuş, konuş, konuş, konuş, Allahım ya hiç susmayacan mı? Bu kadar mı senin hakkında her şey. Orada durup, öyle derin derin bakmaya çalışırken böyle tekbenci bir külhanbeyi gibi, muazzam bir ego, nutuklar, aryalar, hadi şu tuvale bir kaç hafta daha bakalım amina koyayım, boyamayalım sadece bakalım amina koyayım, Bir de kendini beğenmişlik. Allah'ım, nasıl bir kendini beğenmişlik. Sanat tarihinde önemli biri olmak için senin kadar uğraşan başka bir ressam yoktur herhalde.

KEN kızgın dolaşır.

KEN: Her şey her zaman bu kadar önemli olmak zorunda değil ki anasını satayım. Bütün resimler bağırsaklarını dışarı dökmek ya da ruhunu dışa vurmak zorunda değil. Herkes sanatın bu kadar acıtmasını istemek zorunda değil. Bazen sadece amina kuduğumun sakın hayatını istersin, ya da bir manzara çizgi roman, konserve çorba istersin. Öğrenebilirdin tabi ama, kim bütün pencereleri kapalı, hava geçirmeyen, denizaltısından çıkacak? Neden, çünkü güneş ışığı senin için yeteri kadar iyi değil .Ama hiç bir şey de senin için yeteri kadar iyi değil. Resimlerini alan insanlar bile. Müzelerin türbelerden farkı yok. Galerileri üç kağıtçılar, pezevenkler işletiyor. Koleksiyonereler sığ sonradan görmeler. Kim o zaman senin sanatını almak için yeteri kadar iyi olan? Biri var mı?

Durur, yavaşlar, farkına varır,

KEN: Ya da asıl soru şu. Senin sanatını görmek için kim yeteri kadar iyi. Her halde kimse resimlerine bakmayı hak etmiyor. Öyle, değil mi? Hepimiz tartıya vurulduk ve eksik çıktık.

ROTHKO'YA yaklaşıyor.

KEN: Bütün hayatımı gerçek insanoğlunu aramak için harcadım dedin, resimlerine şefkatle bakacak insanlar. Ama kafanın içinde artık biliyorsun bu insanların olmadığını. Yani inancını kaybettin, umudunu kaybettin. Yani siyah kırmızıyı yuttu.

Bir ara.

KEN, ROTHKO'nun hemen önünde durur.

KEN: O insanoğlu senin önünde dursa bile onu fark edeceğini sanmıyorum abicim.

ROTHKO'nun, katı, uzlaşmaz eski ahit bakışları KEN'i tedirgin eder. KEN'in kararlılığı dağılmaya başlar.

KEN: Boş ver.

ROTHKO: Hemen pes etme.

KEN: Oyun oynamıyoruz.

ROTHKO: Çok doğru bir noktaya parmak bastın, ama basmak istediğine değil.

KEN: Tabi ki.

ROTHKO: İnsanların benim resimlerime nasıl bakacaklarını düşününce bunalıyorum. Ya nazik olmazlarsa... Bir resim satmak, kör bir çocuğu jiletlerle dolu bir odaya yollamak gibi. Yaralanacak, daha önce de hiç yaralanmamış, yaralanmak ne bilmiyor.

KEN etraftaki duvar resimlerine bakar.

ROTHKO: O yüzden bunlarla farklı bir şey yapacağım. Bunlar bir şekilde daha az çitkırıldım, daha çetin. Dünyadan bir renk onlara güç veriyor. Bir de yalnız değiller. Bir dizi var. Birbirlerine yarenlik ederler, korurlar. En önemlisi de kendileri için yaratılmış bir yere gidiyorlar. Düşünce ve güvence mekanı.

KEN: Bir tefekkür mekanı.

ROTHKO: Evet.

KEN: Dikkatin dağılmadığı bir mekan. Kutsal bir mekan.

ROTHKO: Evet.

KEN: Bir ibadethane.

ROTHKO: Evet.

KEN: Dört Mevsim Lokantası gibi.

ROTHKO duraksar.

KEN kafasını sallar.

KEN: En azından Andy Warhol şakayı anlardı.

ROTHKO: Hayır, sen anmalyorsun.

KEN: Zengin bir kurumun sahibi olduğu, bir gökdelenin içindeki lüks bir restoran işte . Neyi anlamıyorum.

ROTHKO: Benim niyetimi anlamıyorsun.

KEN: Niyetinle alakası yok. Hayatının geri kalanını resimlerinin önünde durup nutuk atmadığın sürece yok . Nasılda hoşuna giderdi kim bilir ama sanatın kendi için konuşması gerek değil mi ?

ROTHKO: Evet ama.

KEN: Kabul et işte işte riyakarlığını. Modern Sanatın mehdisi tüketim tapınağının duvarlarına resim yapıyor. Sanatta ticarete sallıyorsun ama parayı da alıyorsun abicim.

ROTHKO: Ben...

KEN: Tabi, kendini kandırabilirsin, tefekkür için, huşu dolu bir mekan yaratıyorsun ama aslında sadece süper zengin insanların yemek salonunu süsleyeceksin, bunlar da (*Etrafındaki duvar resimlerini gösterir.*) dünyadaki en pahalı şömine üstü resimlerinden başka bir bok değiller.

Bu sözler ROTHKO ya batar

Bir ara.

ROTHKO: Ben bu parayı neden aldım sence?

KEN: Gururunu okşadı.

ROTHKO: Nasıl oluyor o?

KEN: Kooning'e gidebilirlerdi. Ama sana geldiler. Sistine kilisesinden bu yana en cafcıflı duvar resimleri anlaşması bu.

ROTHKO: Sen red mi ederdin yani?

KEN: Anında.

ROTHKO: Söylemesi kolay.

KEN: Bu ne biliyor musun. Senin son model araban. Ya bırak, ne paraya ihtiyacın var, ne reklama ihtiyacın var. Neden Seagram binası için riyakarlaşıyorsun.

ROTHKO: Hemen bu işe atlamadım her halde, düşündüm önce.

KEN: Harbi mi?

ROTHKO: Tabi ki de gururumu okşadı. Ben de insanım. Ama yine de çekindim. Aynı düşünceler. Yozlaşmak mı, ahlaksızlık mı. Burjuvaların heveslerini doyurmak mı? Yapmalı mıyım? Hala düşünüyorum, Avrupa'ya bir geziye gitsem duvar resimleri bana nasıl gelecek diye. Floransa' dayken, Mikelanjelo'nun Medici kütüphanesine girmiştım. Sen hiç gittin mi?

KEN: Hayır.

ROTHKO: Gidersen merdiven boşluğunu bul, kıyıda köşede kalmış. Küçük bir hol. Kiler gibi sıkışık bir yer. Ama üç tane hikayesi var. Mikalenjelo, klostrofobiden çok bunalmış ve duvarların her yerine sahte kapılar ve pencereler resmetmiş. zengin kırmızı ve kahverengi dikdörtgenler. İşte buydu. Benim dört mevsimde peşinden gittiğim duyguyu yakalamış. Görenleri bir odada kapana kısılmış hissetmelerini, bütün kapıların ve pencerelerin tuğlalarda örüldüğü bir odada, tek yapması gereken sonsuza kadar kafasını duvarlara toslamaktı.

KEN'e döner.

ROTHO: Ben zaten biliyorum New York'un zengin piçleri gelip burada tıknıp hava atacak. Ben de bütün o orospu çocuklarının lokmalarını boğazına dizmenin peşindeyim.

KEN: Bunu Seagram'dakilere söyledin mi?

ROTHKO: Duvar resimlerini almaktan vazgeçselerdi iltifat olurdu. Ama alacaklar.

KEN düşünür.

Bir ara.

ROTHKO: İki tek atalım mı?

KEN : *(Şaşırır.)* Olur.

KEN: Bilemedim.

ROTHKO: Neyi?

KEN: Sana inansam mı inanmasam mı bilemedim.

ROTHKO: Ne konuda?

KEN: *(Duar resimlerini kastederek.)* Bunlar. Senin pislik niyetin. Yaşlı aslan hala kükrüyor, hala kışkırtıyor. Hala kovalıyor, burjuvaya çomak sokmaya çalışıyor. Ben yemedim.

ROTHKO: Çok mu romantik geldi?

KEN: Çok zalimce geldi. Resimlerin silah değil ki. Sen onları öyle görmezsin, o kadar alçaltmazsın. Belki işi kabul ettiğin de öyle düşündün ama sonra sanat oldu. Yapacak bir şey yok, yaptığın bu. Şimdi sıkıştın. Kusura bakma ama osurukla boya boyanmaz...

KEN uzaklaşır

ROTHKO hareketsiz kalır, emin değildir.

ROTHKO: Yanılıyorsun.

KEN cevap vermez.

ROTHKO: Onlarını gücü mekanı açacak. Beraber çalışarak, ritimle hareket ederek, birbirlerine fisıldayarak. Yine de bir yer yaratacaklar.

Sözleri manasız boş gelmiştir.

ROTHKO: Kendimi kandırдыğımı düşünüyorsun.

KEN cevap vermez

ROTHKO: Bunların hepsinin benim hüsnü kuruntum olduğunu düşünüyorun değil mi ? Cevap ver.

ROTHKO kene bakar.

ROTHKO: Cevap ver.

KEN: Evet

ROTHKO KEN'e gözlerini dikmiş bakmaya devam eder.

Bir ara.

KEN: Kovuldum değil mi?

ROTHKO: Ne kovulması? İlk defa var oldun.

Rotko viskisini bitirir. Şapkasıyla pardesüsünü alır

ROTHKO: Yarın görüşürüz...

Çıkar.

KEN şaşkın şaşkın biraz durur .

Sonra merkezdeki resmi incelemek için ileri gider.

Bir elinde viski bardağı, kafasını eğer, tıpkı Rotkho'dur.

5. SAHNE

Oda neredeyse karanlıktır.

Gramofonda bangır bangır klasik müzik çalmaktadır.

ROTHKO garip bir şekilde yere oturmuş, merkezdeki resme bakmaktadır.

Yanında bir şişe viski ve bir kova kırmızı boya vardır. Çok uzun zamandır içmektedir fakat sarhoş değildir. karanlığın içinde zar zor görülmektedir.

Uzun bir duraksama.

KEN girer.

KEN: (Müziğin içinden kendini duyurmaya çalışarak.) MÜZİĞİ KISABİLİR MİYİM?

ROTHKO cevap vermez, KEN müziği kısar.

Sonra da biraz ışığı açar.

Durur.

Şok edici bir görüntüdür

ROTHKO'nun ellerinden ve kollarından kırmızı bir şeyler damlamaktadır.

Boyadır, ama aynı kan gibi görünür.

KEN onun bileklerini kestiğini düşünür.

KEN: Allah, Ya Rabbi,

Alelacele ROTHKO ya gider, paniklemiştir.

KEN: Ne yaptın. (Boya olduğunu anlar.) Allah'ım boyaymış.

ROTHKO: Çalışacaktım.

KEN: Belli. Hey Allah'ım Ya Rabb'im. Havlu mavlu vereyim mi? Ya da fırça?

KEN Bir kova su getirir, ROTHKO'nun ellerini temizler.

ROTHKO: Gittim.

KEN: Ne?

ROTHKO: Dört Mevsim'e.

KEN: Hıı...

ROTHKO: Sohbetimizden sonra. Dün gece gittim. Akşam yemeğine.

KEN: Hıı...

ROTHKO: Birkaç haftadır açtıktı, sonunda bir gideyim bakayım dedim.

KEN: Eee...

ROTHKO kendini kaldırır. Öylece durur, dengesizdir, ileri bakar,düşüncelere dalmıştır.

Bir ara

KEN: Ne görüyorsun?

ROTHKO kafasını sallar.

KEN: Ne görüyorsun?

Ara.

ROTHKO: *(Yeniden yaşayarak.)* 52. caddeden giriyorsun. Sonra birkaç basamak çıkıyorsun restorana girmek için. Daha salonu görmeden duymaya başlıyorsun. camlar çınlıyor, çatal kaşık çingirtisi.. Buradan sessiz ama binaya yaklaşınca, namlunun önündeki zoraki canlılık gibi. İçeri girince ortama uygun giyinmediğini düşünüyorsun, şişman hissediyorsun, orası için fazla yahudi olduğunu hissediyorsun anasını satayım. Adını söylüyorsun fıstık gibi hostesler sana şey gibi bakıyor, Kim olduğunu biliyorum ama hiç etkilenmedim, buraya ne milyonerler geliyor dayı, seni ancak Tijuana'da kukla boyayan lavuklar kadar sallarım. Sonra o maitre i çağırıyor, maitre şef garsonu çağırıyor, o baş garsonu çağırıyor, o da seni kalabalığın içinden seni masana götürüyor. Kafalar dönüyor, herkes herkese bakıyor, her zaman, yırtıcılar gibi. Kimsiniz? Neye yararsınız? Sizden korkmam mı lazım? Sizi kazanmam mı lazım? Şarapla ilgilenen herif geliyor, başlıyor Fransızca konuşmaya, kendini sığır gibi hissediyorsun, belli ki hiç anlamıyorsun, adam da sallamıyor, Şarapla ilgilenen herife caka satmak için en pahalı yemeklerden ısmarlarsın. Cakanı almaz. Etrafa bakarsın herkes buraya aitmiş gibi görünür. Kır saçları elegan adamlar, şapkalı, eldivenli hanımlar. Üniformalı biri sana menüyü getiriyor. Daha önce hiç duymadığın şeyler, camın altında süt domuzu, et jölesinde bildircin yumurtası, kayboluyorsun sonra. Yapacak bir şey yok, insanların konuşmalarını duymaya başlıyorsun. En kötüsü de bu.

ROTHKO kendini kaldırır, öylece durur, sabit değildir, huzursuz edicidir, damlayan boya aynı kan gibi görünür.

Sessler, maymunların mykılıtı gibi. Çakalların uluması. İnsan değil. Herkes

zeki, herkes gülüyor, herkes şuna buna yatırım yapıyor, herkes bir hayır kurumunun yönetiminde, herkes şuraya buraya uçuyor, kimse bir şeye bakmıyor, kimse bir şey düşünmüyor, sadece mıyklamak, ulumak, yemek, birde çatallar, bıçaklar, şıkır tıkır, kelimeler yarıda kalıyor mıy mıy,

Bir ara

Kollarını ayırır, resimlerine bakarak

ROTHKO: Benim resimlerim orada sonsuza kadar yaşayacak.

Ara.

Sonunda kene döner.

ROTHKO: Merak ediyorum. Sence beni affederler mi?

KEN: Onlar sadece resim.

KEN dik dik bakar

Bir meydan okuma gibidir.

ROTHKO: Nefesini tutar.

Ara.

ROTHKO: *Karara varmış gibidir. Sinirlenir, başıyla onaylar. Dağınık tezgaha gider, telefonu bulur. Başını kaldırır. (Gramofonu kastederek.) Şunu kısçan mı?*

KEN gramofonu kapatır, ROTHKO numarayı çevirir.

ROTHKO: *(Telefonda) Philip Johnson'la görüşebilir miyim lütfen. Ben Mark Rothko. (Biraz bekler.) Philip, benim Rothko, dinle, dün restorana gittim, sana bişey diyim, o yemekleri yiyip, o kadar para veren , öyle bir restorana giden biri benim resimlerime bakamaz. Parayı geri gönderiyorum, resimler bende kalacak. Alınmaca yok. Bu iş böyle. Sana kolay gelsin, birader.*

Keyifli bir finalle kapatır.

KEN: *(Gururlu.) İşte şimdi sen Mark Rotkho'sun.*

ROTHKO: Sadece daha fakirim.

KEN: Para seni rahat ettirmez.

ROTHKO: Ama baya yardımcı olur.

KEN: Bu günde kitaplara

ROTHKO: Kovuldun.

KEN durur.

KEN: Ne?

ROTHKO: Kovuldun.

Ara.

KEN ona bakar. İnanamaz.

KEN: Neden?

ROTHKO: Fark etmez.

KEN: Eder.

ROTHKO: Adresini yaz sana son maaşını gönderirim.

KEN: Bana bir açıklama borçlusun.

ROTHKO: Sana hiç bir şey borçlu değilim.

KEN peşine düşer. ROTHKO savuşturmaya çalışır. Çatışma başlar.

KEN: İki yıldan sonra öylece çıkıp gideyim mi yani.

ROTHKO: Veda partisi mi istiyorsun?

KEN: Sebep istiyorum.

ROTHKO: Seni ilgilendirmez.

KEN: Sebep istiyorum.

ROTHKO: Çok muhtaçsın anasını satayım oldu mu? Benim ihtiyacım yok buna. Senin muhtaçlığına muhtaç değilim. Yedi yaşından beri yuva arıyorsun. Ama burası değil, ben de baban değilim. Acı ama gerçek.

KEN: Freud mu oldun şimdi de? Bari daha iyi bir bahane bul. Neden?

ROTHKO: Söyledim ya.

KEN: Neden?

ROTHKO: Çünkü asistana ihtiyacım yok.

KEN: Bok yok.

ROTHKO: Çünkü çok konuşuyorsun.

KEN: Sen de.

ROTHKO: Çünkü damak zevkin çok dandik.

KEN: Bok dandik.

ROTHKO: Çünkü bıktım senden.

KEN: Bok bıktın.

ROTHKO ona döner, dışarıyı göstererek.

ROTHKO: Çünkü senin hayatın orada bir yerde.

Bir ara.

ROTHKO: Bak genç, artık daha fazla benimle zaman harcamana gerek yok. Git yaşitlarını bul, kendi dünyanı, kendi hayatını kur. Şimdi çık oraya, denyoların arasına, sık yumruklarını, sik kafalarını.

ROTHKO yaklaşır, KEN'e dokunur

ROTHKO: Bakmalarını sağla.

ROTHKO sakince devam eder.

ROTHKO: Ben senin yaşındayken sanat yalnız bir şeydi. Galeri yok, koleksiyon yok, eleştiri yok, para yok. Yol gösterenimiz yoktu. Anne babamız yoktu. Yalnızdık ama müthiş zamanlardı. Çünkü kaybedecek bir şeyimiz yoktu ve kazanacak bir vizyonumuz vardı.

Bir ara.

ROTHKO: Tamam?

KEN: Tamam.

Bir ara.

KEN: Sağol.

ROTHKO: Yeni bir şeyler yap.

KEN öteberisini toplar, gitmeye hazırlanır.

Kapıda durur. Resimlere ve ROTHKO'ya son bir kez bakar.

ROTHKO: *(Merkezdeki tabloyu göstererek.)* Ne görüyorsun?

KEN tabloya bakar, sonra da ROTHKO'ya bakar.

Bir ara.

KEN: Kırmızı.

KEN gramofona gider, bir plak koyar,

Klasik müzik çalar, KEN çıkar.

ROTHKO biraz kayıp görünür.

Merkezdeki tabloya doğru yürür, gözlerini diker.

Durur.

ROTHKO tek başına ayaktadır.

SON